

перелік фільмів, представлених на каналі YouTube, про історію розвитку українського театру. Оприлюдніть його з власними коментарями у соціальних мережах» [1, с. 41].

Варто наголосити, що у підручнику презентовано завдання і запитання, що спрямовані на формування в учнів інформаційно-цифрової компетентності, що досягається під час використання ІТК за допомогою сучасних видів мистецтв: комп'ютерної графіки, електронної музики, WEB-дизайну тощо. Такі завдання спонукають учнів дізнаватися про нові види синтетичних мистецтв, втілювати свої уявлення у власні творчі проекти, адресно й оперативно звертатися до Інтернет-ресурсів із урахуванням власних потреб і запитів.

Отже, змістове наповнення рубрики «Культурно-мистецький контекст» і система запитань та завдань до неї сприяє розвитку культурної компетентності старшокласників, формує у них усвідомлення української художньої літератури як невід'ємної частини світового мистецтва. Матеріали рубрики втілюють культурологічний принцип на уроках української літератури, презентують висвітлення міжмистецьких та міжпредметних паралелей як складника національної культури.

Ключові слова: українська література; культурологічний підхід; шкільний підручник; мистецький контекст; обізнаність та самовираження у сфері культури; читацька компетентність.

Список літератури

1. Українська література. Рівень стандарту : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко, Г. Л. Бійчук, В. М. Тименко. Київ : Пед. думка, 2018. 192 с.

2. Українська література: 10–11 класи. Рівень стандарту, академічний рівень (зі змінами, затвердженими наказом МОН від 14.07.2016 № 826) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv

Головко М. В.,

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОГО ПІДРУЧНИКА ФІЗИКИ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ГІМНАЗІЇ

Підручник на паперовому носії залишається основою методичних систем та дидактичних комплектів навчання фізики для здобувачів базової загальної середньої освіти [1]. При цьому науково-методичні вимоги до сучасного підручника орієнтують його розробників на такі моделі навчальної книги, що забезпечують формування в учнів ключових компетентностей, зокрема, й інформаційно-комунікаційної. Досягнення цього завдання передбачається, наприклад, включенням до додаткових текстів посилань на інтернет-ресурси [2].

Найбільш поширеним на сьогодні механізмом для забезпечення функції підручника щодо формування інформаційно-комунікаційної компетентності є використання технології QR-кодування, яка передбачає кодування інформації двовимірним штрих-кодом у вигляді

«лабіринту в квадраті». Таке графічне зображення може розміщуватися на сторінках підручника і сканується за допомогою камери смартфона. При цьому найпоширенішими є кодування посилань на електронні освітні ресурси та прихованої інформації для учнів.

У першому випадку кодуються занадто довгі посилання, що займають значне місце в тексті, та які б довелося вводити з клавіатури. При скануванні такого QR-коду користувач перенаправляє на відповідний інтернет-ресурс, де може ознайомитися з додатковою інформацією, що розширює, поглиблює або конкретизує матеріал підручника (електронні бібліотеки, тренажери розв'язування фізичних задач, віртуальні лабораторії).

У QR-коді може бути й безпосередньо закодована прихована інформація для учня (наприклад, підказки для розв'язування фізичних задач, історичні довідки, описи фундаментальних експериментів). Така технологія дає можливість реалізувати й так звану «інтерактивну підказку» (коли після виконання певного етапу завдання учень за допомогою QR-коду може перейти до одного з кількох варіантів його продовження і, таким чином, наприклад, самостійно формує сценарій дослідження) [3].

Аналіз чинних підручників з фізики для здобувачів базової освіти (створених упродовж 2015-2017 рр.) показав, що в них технологія QR-кодів не набула достатнього поширення. Серед усіх підручників вона використовується лише в окремих із них. Так, наприклад, у підручнику [5] на другій сторінці розміщено QR-код «Інтернет-підтримка. Електронні матеріали до підручника». При його скануванні здійснюється перехід на електронний ресурс, що забезпечує навчально-методичну підтримку і містить робочі зошити, завдання для оцінювання, методичні матеріали для вчителя.

Таким чином, перспективним напрямом розроблення підручників фізики є використання сучасних технологій, що забезпечують вимогу компліментарності – взаємодоповнення традиційних та електронних засобів навчання, що особливо актуально в умовах діджиталізації освіти [4].

Ключові слова: підручник фізики, інформаційно-комунікаційна компетентність, QR-код, електронні освітні ресурси.

Список літератури

1. М. В. Головка, «Підручник як складник методичної системи компетентісно орієнтованого навчання фізики в гімназії», Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць, Вип. 20, с 62-74, 2018.
2. «Інструктивно-методичні матеріали для проведення експертами експертиз електронних версій проектів підручників. Наказ МОН України № 1183 від 31.10.2018 р.» [Електронний ресурс]. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5bd/c11/8e3/5bdc118e32ea9452929709.pdf> . Дата звернення: Квіт. 10.2020.
3. «Що таке QR-код та як його використовувати вчителю?». [Електронний ресурс]. Доступно: <http://teach-hub.com/scho-take-qr-kod-ta-yak-joho-vykorystovuvaty-vchytelyu/> . Дата звернення: Квіт. 10.2020.
4. В.Г. Бар'яхтар, С.О. Довгий, Ф.Я. Божинова, та О.О. Кірюхіна, Фізика: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл., Україна: Ранок, 2017. 272 с.
5. «Вимоги до підручників». [Електронний ресурс]. Доступно: https://pidruchniki.com/1061120736592/pedagogika/vimogi_pidruchnikiv . Дата звернення: Квіт. 10.2020.